

สุนทรียจิต : สัมพันธภาพระหว่างการรับรู้ทางจิตวิทยา
และความงามสู่กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะบำบัด
Psycho-Aesthetics: The Relationship between
Psychological and Aesthetic Awareness Towards
The Process of Art Therapy

นรินทรา เกโส¹

Narinthra K-so

ปิติวรรณ สมไทย²

Pitiwat Somthai

ศุภฤกษ์ คณิตวานันท์³

Suparirk Kanitwaranun

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,
สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยบูรพา
Graduate student, Doctor of Philosophy Program
in Visual art and Design, Burapha University
(E-mail: narinthrakso@gmail.com)

² รองศาสตราจารย์, สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Associate Professor, Department of Visual art and
Design, Faculty of Fine and Applied Arts,
Burapha University (Email: pitiwat@buu.ac.th)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Associate Professor, Department of Visual art and
Design, Faculty of Fine and Applied Arts,
Burapha University (Email: suparirk@gmail.com)

Received: 03/03/2022 Revised: 21/04/2022 Accepted: 22/04/2022

บทคัดย่อ

ผู้วิจัยศึกษาสังเคราะห์สหศาสตร์ทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลการรับรู้ทางด้านอารมณ์ความรู้สึก มุมมองต่อโลกและปรัชญาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสว่ามีวิธีคิด (Thinking Process) เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ที่เป็นความจริงตามธรรมชาติอย่างไรและมีวิธีในการถ่ายทอดจนนำไปสู่กระบวนการร้อยองค์ประกอบโครงสร้างขององค์ความรู้ในผลงานศิลปะที่มีนัยยะเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) และศิลปะการติดตั้ง (Installation art) โดยนำหลักทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ ไปสู่การสังเคราะห์เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในทางทฤษฎีรวมถึงลักษณะและคุณค่าทางความงาม นำความรู้ทางด้านจิตวิทยาในการสร้างเครื่องมือผ่านกระบวนการงานศิลปะ เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบจากจิตใจ โดยมีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการสูญเสียความสัมพันธ์ของคนรัก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการลดความมั่นคงทางอารมณ์ ผู้วิจัยในฐานะผู้ทำงานศิลปะมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยอาศัยหลักการและการทฤษฎีใหม่ที่เกิดจากองค์ความรู้ทางศิลปะด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์สามารถสร้างเป็นเครื่องมือทางเลือกในการเยียวยารักษาซึ่งจะเป็นลักษณะการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากการทดลองทดสอบทางกายภาพซึ่งถือเป็นเครื่องมือรับความคิดหรือวิธีคิดทางกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่าง “ศิลปะ” และ “ผู้ป่วยสภาวะจิตในด้านลบ” ที่มีวิธีการเฉพาะใช้สำหรับการสร้างผลงานศิลปะโดยมีองค์ประกอบ (elements of art) ในกระบวนการของประสบการณ์ร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ ที่จะช่วยในการเยียวยารักษาสภาวะจิตใจให้มีความสมดุล

คำสำคัญ: ศิลปะบำบัด, ถอดรหัสการรับรู้, ทัศนศิลป์, ศิลปะร่วมสมัย

Abstract

This research synthesizes an interdisciplinary study of aspects of relational aesthetics and psychoanalytic theories of personal relationships, emotional perception, feelings, world views, and a philosophy of artistic creation through sensory experience, investigating which thought processes are in effect when actual natural perceptions occur, and how they are conveyed. This leads to a process of deconstruction of a body of knowledge about art works, with implications for human relationships. Through application of analysis, this leads to the creation of conceptual and installation art, to aesthetic theory that produces new knowledge with its own aesthetic characteristics and values. The researcher used his knowledge of psychology to create art work used as a tool to address the direct psychological impact of his own experience of emotional instability suffering the loss of a relationship with a loved one. The researcher, as a conceptual artist, is interested in studying and developing conceptual art works that rely on new principles and theories arising from understanding of relational aesthetics and psychiatry, developing conceptual art as an alternative tool in caring for the mentally ill, creating conceptual or installation art that uses physical experimentation to create a space of simulation. This is a cognitive tool, using thought processes to illuminate the relationship between art and a mentally ill patient, a specific method of bringing artistic elements into the patient's experience, creating an interaction to help in healing and building mental balance.

Keywords: Art Therapy, The Cognitive Relationship, Visual Art, Contemporary art

บทนำ

ผลกระทบทางด้านจิตใจจะเป็นหนึ่งในสามสาเหตุหลักที่ทำให้คนต้องเสียชีวิตในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันนี้มีผู้ป่วย 4-10 เปอร์เซ็นต์ และประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ป่วยรุนแรงจะฆ่าตัวตาย สถานะผู้ป่วยที่มีผลกระทบทางด้านจิตใจมีการสื่อสารระหว่างเซลล์ประสาทของสมองและสารเคมีในสมองที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ปกติมีความแปรปรวน เมื่อพบเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความกดดันทางจิตใจ ซึ่งสาระสำคัญจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการสูญเสียความสัมพันธ์ของคนรัก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการลดความมั่นคงทางอารมณ์ของผู้วิจัย ศิลปะคือผลงานที่มาจากจิตภายใน มีความหลากหลายทั้งในเชิงมิติความลึกและความซับซ้อน ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าทุกความสัมพันธ์ที่จบลงไป มีซากปรักหักพังของความสัมพันธ์หลงเหลือให้นึกถึง ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาศาสตร์จิตวิทยาการรับรู้ทางด้านอารมณ์ความรู้สึก มุมมองต่อโลกและปรัชญาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสว่ามีวิธีคิด (Thinking Process) เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ที่เป็นความจริงตามธรรมชาติอย่างไรและมีวิธีในการถ่ายทอดหรือ การสร้างสรรค์ผลงานเป็นแบบไหน โดยนำหลักทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ไปสู่การสังเคราะห์เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่มีลักษณะและคุณค่าทางความงาม โครงการนี้เป็นวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติจากสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) และศาสตร์ทางจิตวิทยาการรับรู้โครงข่ายทางความสัมพันธ์ ซึ่งสามารถเป็นพลังขับเคลื่อนให้มีกระบวนการทัศนต่อตัวเองและสิ่งรอบข้างให้ดีขึ้นลดความวิตกกังวล และเพิ่มความเป็นไปได้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยเฉพาะมนทัศน์ทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งมีแก่นรากฐานในการเข้าถึงความจริง การเข้าถึงสุนทรียสทางศิลปะจึงเป็นการแสวงหาความจริงด้วยการเผยให้เห็นแก่นสาระภายในของสรรพสิ่ง ซึ่งเป็นความจริงที่เหนือออกไปจากโลกตามตาเห็นสู่การแสวงหาความจริงแท้อันเป็นสากลด้วยในปัจจุบันความหลากหลายและความดกตันจนทำให้มนุษย์ตั้งคำถามที่ท้าทายกับสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่มนุษย์ไม่เชื่อว่ามีความจริงสมบูรณ์แบบแต่ทุกสิ่งล้วนถูกสร้าง (Construct) รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

นักปรัชญาชาวกรีกชื่ออริสโตเติล (Aristotle) ได้อธิบายเอาไว้ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” (Social Animal) ซึ่งหมายความว่า มนุษย์จะมีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันในหมู่มวลสมาชิก ซึ่งอาจเป็นชาติเดียวกัน นับถือศาสนาและพูดภาษาเดียวกัน มีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นการที่มนุษย์ต้องอยู่รวมกันในสังคมเดียวกันมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนดูแลมีกิจวัตรประจำวันบนพื้นที่ร่วมกัน จึงทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “ปฏิสัมพันธ์” ขึ้นนั่นคือการที่มนุษย์ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น การติดต่อสัมพันธ์ ทะเลาะ หรือแม้กระทั่งการสืบทอด

ซิกมันด์ ฟรอยด์ คิดว่าประสบการณ์และความรู้สึกจากวัยเด็กจะมีผลต่อความสัมพันธ์ และความเข้าใจในความสัมพันธ์อื่นๆ ในชีวิตนอกจากนั้นแล้วยังมีอิทธิพลต่อการเลือกบุคคลที่ตนจะมีความสัมพันธ์ด้วย (object choice) ดังที่ฟรอยด์ได้เคยอธิบายว่าการเลือกบุคคลที่จะมีความสัมพันธ์ด้วยอาจจะเป็นแบบ anaclitic ซึ่งเป็นการเลือกเพราะบุคคลที่ตนเลือกนั้นกระตุ้นให้ระลึกถึงบุคคลที่มีความสำคัญในอดีต หรือการเลือกแบบ narcissistic โดยการเลือกบุคคลที่มีลักษณะบางอย่างเหมือนตนเอง โดยที่ทั้งสองแบบนี้ก็น่าจะเป็นแบบบวก (positive way) คือเลือกคนที่เหมือนบุคคลในอดีตหรือเหมือนตน แบบลบ (negative way) คือเลือกคนที่ตรงกันข้ามกับบุคคลในอดีตหรือตนเอง และแบบอุดมคติ (ideal way) คือบุคคลที่ตนเลือกนั้นเป็นเหมือนดังที่ตนเองอยากให้บุคคลในอดีตหรือตนเองเป็น

ลากอง (Lacan) ทฤษฎีความคิดและจิตวิเคราะห์ (Lacan and psychoanalysis) ความรู้สึกเกี่ยวกับการสูญเสีย (The sense of loss) ความมีตัวตนเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทั้งหมด ได้เข้ามามีบทบาทโดยผ่านหลักการของความแตกต่าง โดยความตรงข้ามกับ “คนอื่น” หรือ “คุณ” กับ “ฉัน” อีกด้านหนึ่ง ความมีตัวตนไม่ได้เป็นแก่นสารอันหนึ่ง แต่เป็นชุดหนึ่งของความสัมพันธ์ต่างๆ สามารถได้รับการชักนำไปได้โดยการกระตุ้นของระบบการบ่งชี้อันหนึ่งซึ่งมีอยู่ก่อนปัจเจกบุคคล และได้มากำหนดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเขาหรือเธอ เพราะฉะนั้น วาทกรรมหรือคำอธิบายจึงเป็นตัวแทน ซึ่งตัวตนได้รับการสร้างขึ้น และแบบแผนการดำรงอยู่

คำจูนมันเอาไว้อันจะเป็นแนวทางในการอธิบายเนื้อหาของงานวิจัยกับการสร้างสรรค์เพื่อสังเคราะห์สหศาสตร์ทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลนำไปสู่การสร้างปรัชญาและความรู้ใหม่ โดยนำโครงสร้างทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาผสมผสานกับสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์เพื่อใช้วิเคราะห์ผลงานศิลปะที่มีนัยยะเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ สู่จิตวิทยาการรับรู้ เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือกระบวนการรับรู้ทางทัศนศิลป์ (perception in visual art) ที่สามารถเยียวยาและช่วยให้ผู้ป่วยที่มีจิตใจด้านลบมีการพัฒนาจิตใจที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์การรับรู้ทางด้านสุนทรียศาสตร์ทางประสาทสัมผัสเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ทางด้านบวกและด้านลบซึ่งเป็นประสบการณ์ทางการสัมผัสที่รู้สึกได้ (sensitivity experience) เพื่อนำไปสู่การเยียวยารักษาภาวะทางจิตใจในด้านลบ
2. เพื่อสังเคราะห์สหศาสตร์ทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลนำไปสู่การสร้างปรัชญาและความรู้ใหม่
3. เพื่อใช้ชุดความรู้จากการสังเคราะห์โครงสร้างทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์เพื่อใช้วิเคราะห์ผลงานศิลปะที่มีนัยยะเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ สู่จิตวิทยาการรับรู้ โดยกระบวนการรับรู้ทางทัศนศิลป์ (perception in visual art)
4. เพื่อออกแบบแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะบำบัดโดยการใช้ศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) และศิลปะการติดตั้ง (Installation art) ในการสร้างพื้นที่จำลองซึ่งถือเป็นเครื่องมือรับความคิดหรือวิถีคิดทางกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่าง “ศิลปะ” และ “ผู้ป่วยสภาวะจิตใจในด้านลบ” ที่มีวิธีการเฉพาะใช้สำหรับการสร้างผลงานศิลปะโดยมีองค์ประกอบ (elements) หรือส่วนย่อยต่างๆ

มาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดเป็นผลรวม ในกระบวนการของประสบการณ์ร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการรับรู้ของมนุษย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาแนวคิดทางด้านสุนทรียศาสตร์ทางประสาทสัมผัสของมนุษย์ การคิดสังเคราะห์และการตีความจากประสบการณ์การรับรู้ทางด้านสุนทรียศาสตร์ทางประสาทสัมผัสเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์
2. พัฒนาระบบการการสังเคราะห์สหศาสตร์ทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล
3. บำบัดเยียวยาผู้ป่วยโรคสภาวะจิตในด้านลบ ทางด้านจิตบำบัด (psychoaromatherapy หรือ aromachology) เพื่อความสมดุลของจิตใจ
4. ประเมินผลทางอารมณ์ของผู้วิจัยและผู้ป่วยโรคสภาวะจิตในด้านลบจากการใช้พื้นที่จำลองที่ได้จากระบบการทางศิลปะด้วยศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) และศิลปะการติดตั้ง (Installation art)

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาและสังเคราะห์สุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์ที่โยงกับการรับรู้จากประสบการณ์ตรงและทฤษฎีทางจิตวิทยาทางเวชศาสตร์ซึ่งเป็นการวิจัยบริสุทธิ์ (Pure Research) โดยการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกจนเกิดเป็นทัศนคติด้านสุนทรียศาสตร์ทางประสาทสัมผัสเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ โดยนำหลักทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ ไปสู่การสังเคราะห์เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ทฤษฎีใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาในการรักษาสภาวะจิตด้านลบในผู้ป่วย

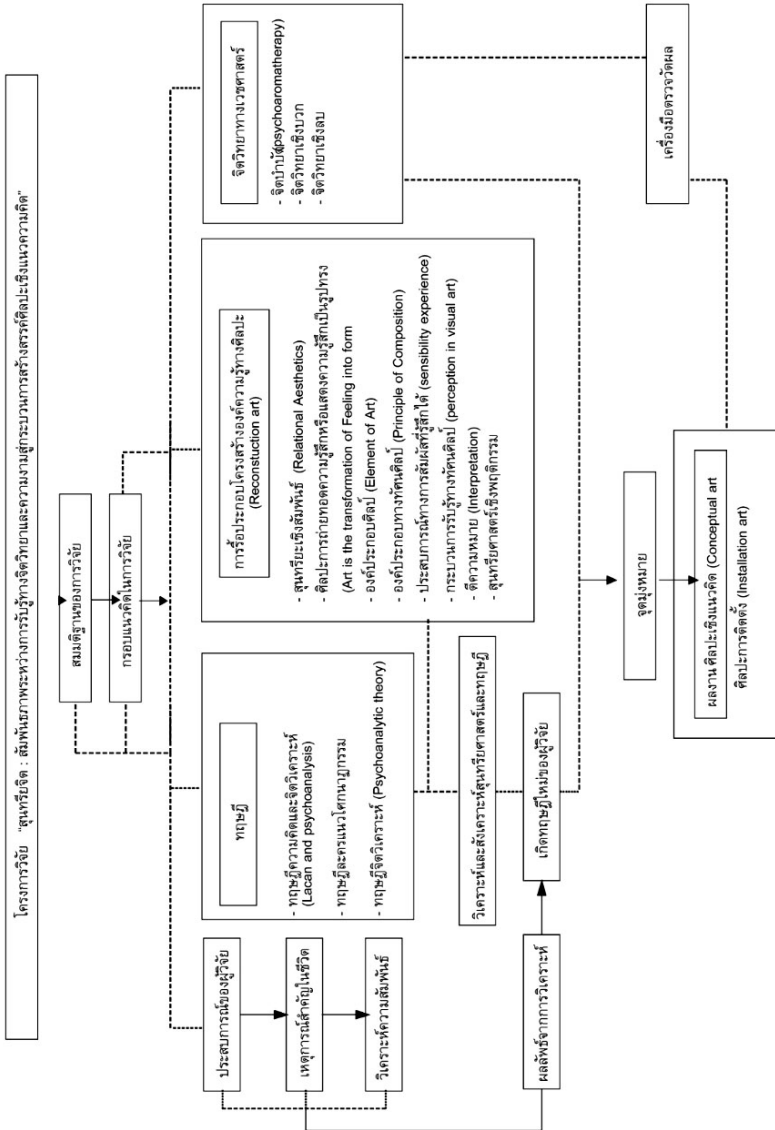
สุนทรียจิต (Psycho-Aesthetics) คือ คุณค่าทางความงามความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะและสภาวะจิตในตัวบุคคลอย่างตรงไปตรงมาการเข้าถึงสุนทรียรสทางศิลปะจึงเป็นการแสวงหาความจริงด้วยการเผยให้เห็นแก่นสาระภายในของสรรพสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน

จิตวิทยาการรับรู้ (Cognitive Psychology) คือ กระบวนการในการรับรู้จากอวัยวะในการรับรู้ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก ลิ้น ผิวหนัง ด้วยการบันทึกสิ่งที่รับรู้มาไว้เป็นประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยนำประสบการณ์จากการรับรู้รวมถึงความทรงจำของตนเอง มาพัฒนาเป็นกระบวนการทางศิลปะเพื่อบำบัดตนเองและผู้อื่น

ศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual Art) การสร้างสรรค์ศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) เป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่าง “ศิลปะ” และ “ผู้ป่วยโรคสภาวะจิตในด้านลบ” กับศาสตร์ทางจิตเวชศาสตร์ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าและพัฒนา โดยนำเอาหลักการ ทฤษฎี และเครื่องมือในการทำกิจกรรมบำบัดมาบูรณาการกับหลักการ ทฤษฎีทางด้านศิลปะ มาทำการวิจัยและพัฒนาโดยผ่านกระบวนการทางศิลปะ เพื่อนำมาซึ่งผลงานศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) เพื่อการบำบัดผู้ป่วยโรคซึมเศร้าซึ่งยังคงไว้ซึ่งสุนทรียะ และคุณภาพอยู่ในระดับดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

โครงการวิจัย “สุนทรียจิต : สัมพันธภาพระหว่างการรับรู้ทางจิตวิทยาและความงามสู่กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะบำบัด” เป็นการศึกษาสังเคราะห์ศาสตร์ทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลการรับรู้ทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก มุมมองต่อโลกและปรัชญาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสว่ามีวิถีคิด (Thinking Process) เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ที่เป็นความจริงตามธรรมชาติอย่างไรและมีวิธีในการถ่ายทอด จนนำไปสู่กระบวนการรื้อองค์ประกอบโครงสร้างขององค์ความรู้ในผลงานศิลปะที่มีนัยยะเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) และศิลปะการติดตั้ง (Installation art) โดยนำหลักทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ไปสู่การสังเคราะห์เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในทางทฤษฎีรวมถึงลักษณะและคุณค่าทางความงาม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 สืบหาข้อมูลพื้นฐานศึกษาและค้นคว้าวิเคราะห์ “ประสบการณ์ความสัมพันธ์” ทางจิตวิทยาเชิงบวก และจิตวิทยาเชิงลบ และ “การสังเคราะห์สุนทรียารมณ์” ประสบการณ์การรับรู้ทางด้านสุนทรียศาสตร์ทางประสาทสัมผัสเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ปัจเจกบุคคล

ระยะที่ 2 นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงแยกแวกประเด็นวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) ตีความหมาย (Interpretation) จากนั้นนำข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ความจริงที่ผ่านการตีความหมายของการใช้เหตุผล กระบวนการตรรกวิทยา (Logic) ที่สามารถตอบประเด็นต่างๆ ของปัญหาได้ นำข้อมูลสร้างภาพร่างเบื้องต้น (Sketch Idea) ศิลปะในลักษณะเฉพาะบุคคลตามแนวความคิดของผู้วิจัยโดยมีการประเมินผลทางสุนทรียภาพ ประเมินผลงานศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art)

ระยะที่ 3 ขยายแบบจากภาพร่างสู่กระบวนการสร้างสรรค์ และปฏิบัติงานจริงการใช้กระบวนการทางศิลปะด้วยศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) และศิลปะการติดตั้ง (Installation art)

ระยะที่ 4 สรุปวิเคราะห์ผลการสร้างสรรค์เพื่อเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการพรรณนาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเภทการวิจัยและสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์เพื่อใช้ในการประกอบสร้างผลงานสร้างสรรค์โดยกำหนดการศึกษาวิเคราะห์ศิลปินที่ได้รับแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ในด้านลบ มาสู่การสร้างผลงานทางศิลปะ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ประสบการณ์พื้นหลังของศิลปินสู่การสร้างผลงานโดยได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ลักษณะผลงานสร้างสรรค์ที่ศิลปินแสดงออกผ่านผลงานโดยการห้สการรับรู้ระหว่างผู้ชมผลงานศิลปะและตัวศิลปินผู้สร้างผลงาน

การศึกษาวิเคราะห์ศาสตร์ทางด้านจิตวิทยาการรับรู้เพื่อให้เข้าใจ ความเป็นมนุษย์ และศึกษาแนวคิดจากศิลปินทั้ง 7 ท่าน คือ วินเซนต์ แวนโก๊ะ, มาร์ค รอตโก, มารีน่า อบราโมวิช, โจเซฟ โคซูธ, แอร์วิน วูร์ม, คามิน เลิศชัยประเสริฐ, อารยา ราชภรณ์จำเริญสุข โดยกระบวนการวิเคราะห์ลักษณะผลงานสร้างสรรค์ที่ ศิลปินแสดงออกผ่านผลงานโดยผ่านการสร้างรหัสการรับรู้ระหว่างผู้ชมผลงานศิลปะ และตัวศิลปินผู้สร้างผลงาน ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจ จากการใช้ศิลปะในรูปแบบที่ ต่างกันในการสร้างกระบวนการวิธีการบำบัดในลักษณะวิธีการที่เฉพาะของศิลปิน ซึ่งล้วนแต่ก่อเกิดการพบคุณค่าของมนุษย์ในเชิงของการใช้ศิลปะการสังเคราะห์ พิเคราะห์ตระหนักรู้จากความรู้สึกและประสบการณ์ที่ผ่านมา หันกลับไปมองส่วนที่ ผ่านมาในฐานะคนที่เคยอยู่ในเหตุการณ์ เคยร่วมในประสบการณ์นั้นอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ ผู้วิจัยได้หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิดและรูปแบบผลงาน จะนำไปสู่การ สังเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะบำบัดและนำไปสู่การพัฒนาตนเองไป สู่ความเป็นมนุษย์อันประเสริฐและบำบัดเยียวยา จิตในระดับลึกด้านในของตนได้

ตารางที่ 1 สรุปวิเคราะห์ประเด็นการเปรียบเทียบในการทบทวนศิลปกรรม

ศิลปิน	ประเภทผลงาน	ได้รับแรง บันดาลใจจาก การรู้สึก สูญเสีย	การถ่ายทอด ความรู้สึกผ่าน กระบวนการ ความคิด	การใช้ กระบวนการ ทางศิลปะใน การบำบัด	จิตวิทยาทาง กับระหว่าง ผลงานและ ผู้ชม
วินเซนต์ แวนโก๊ะ	Painting	✓	✓	✓	✓
มาร์ค รอตโก	Painting	✓	✓	✓	✓
มารีน่า อบราโมวิช	Conceptual & performance art	✓	✓	✓	✓
โจเซฟ โคซูธ	Conceptual art		✓		✓
แอร์วิน วูร์ม	Conceptual art		✓		✓
คามิน เลิศชัยประเสริฐ	Conceptual art		✓		✓
อารยา ราชภรณ์จำเริญสุข	Conceptual art	✓	✓	✓	✓

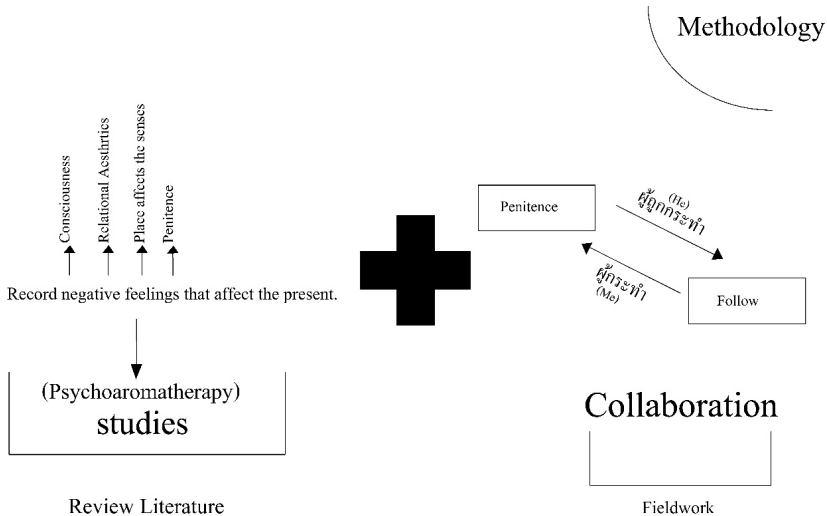
วิเคราะห์ประเด็นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงแยกแแตกประเด็นวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) ตีความหมาย (Interpretation) จากนั้น นำข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ความจริงที่ผ่านการตีความหมายของการใช้เหตุผล กระบวนการตรรกวิทยา (Logic) ที่สามารถตอบประเด็นต่างๆ ของปัญหาได้

เก็บข้อมูลพื้นฐานทางความสัมพันธ์โดยการสังเกตพฤติกรรมและบันทึก พฤติกรรมโดยละเอียด โดยนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ “ประสบการณ์ความสัมพันธ์” ทางจิตวิทยาเชิงบวก และจิตวิทยาเชิงลบ ประสบการณ์การรับรู้ทางด้านสุนทรียศาสตร์ทางประสาทสัมผัสเชิงสัมพันธ์ของตัวผู้วิจัยจากประสบการณ์ในอดีตที่ส่งในเชิงลบต่อการใช้ชีวิตของผู้วิจัย โดยแบ่งการเก็บข้อมูลพื้นฐานเป็นการศึกษา ทบทวนสภาวะจิต จากประสบการณ์จิตสำนึกและจิตใต้สำนึก ซึ่งเป็นประสบการณ์ จากอดีตส่งผลถึงปัจจุบัน

ตารางที่ 2 สรุปการสังเคราะห์แบบทดสอบความรู้สึกของผู้วิจัยเพื่อนำไปสู่การสร้างงานศิลปะ

บุคคลที่สำคัญในชีวิต											(โครงสร้าง)		
											ความเหมือนกัน (Similarity pole)	ความต่างกัน (Contrast pole)	
ตนเอง	แม่	พ่อ	น้องชาย	น้ำ	แห่งปัจจุบัน	แห่งที่ 2	แห่งแรก	บุคคลในอดีต	เพื่อนเก่า	คนที่ไม่ชอบ	เพื่อนร่วม		
1	✓	✓	✓		✓	●						เชื่อพระเจ้า	ไม่เชื่อพระเจ้า
2						✓			✓			มีการศึกษาในระดับเดียวกัน	มีการศึกษาที่ต่างกัน โดยสิ้นเชิง
3		●	✓		●	●	✓					ไม่เป็นนักกีฬา	เป็นนักกีฬา
4	✓	✓		✓		✓	●	✓		●	✓	คิดเหมือนกัน	คิดไม่เหมือนกัน
5	✓	✓		✓	✓	✓	●		●	●		เข้าใจกันได้ดีกว่า	ไม่เข้าใจกันเลย
6		✓				✓		✓				ประสบความสำเร็จมาก	ประสบความสำเร็จไม่มากนัก
7							✓	●		✓		ไม่ชอบคนอื่น	ชอบคนอื่น
8	●	✓	✓	✓	✓	●						ชอบสังคมมากกว่า	ไม่ชอบสังคม
9			✓	✓	✓		●	✓		●		มีสื่อรวมมาก	ไม่ค่อยมีสื่อรวม
10	✓			✓		✓	●	✓		●		คิดคล้ายกัน	คิดต่างออกไป
11		✓			●	✓	●			●		ชอบศิลปะ	ไม่ค่อยชอบศิลปะ
12	✓	✓		✓	✓		●	✓	✓			ให้อภัย	โกร่ง่าย
13	✓	✓			●	✓		✓			✓	ชอบดื่มกาแฟ	ชอบดื่มแอลกอฮอล์

โดยถูกใช้ประเมินจากผู้วิจัย ที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลใดบ้างที่มีความสำคัญในวิถีชีวิตของผู้วิจัย เห็นได้ว่าบุคคลที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้วิจัยในปัจจุบัน โครงสร้างชีวิตจากประสบการณ์เดิม สามารถจัดกลุ่มประสบการณ์ตามความเหมือนกันและความต่าง มักประกอบด้วยประสบการณ์เดิมหลายประการ ซึ่งล้วนแต่มีทั้งส่วนที่คล้ายกันและต่างกันเป็น 2 ช่วงเสมอ เช่น ดี-ชั่ว, ถูก-ผิด, หล่อ-ไม่หล่อ มนุษย์มีความเปราะบางในการแสดงออกตามความรู้สึกตน เช่น รู้สึกเสียใจต่อใครสักคนไม่อาจแสดงความรู้สึกนั้นออกมาด้วยคำพูดที่ตรงกับความรู้สึกจริง จนเก็บกดประสบการณ์บางอย่างเช่น ความขมขื่น ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์เทคนิคการวัดบุคลิกภาพในการทำจิตบำบัด โดยใช้วิธีการ 2 ประการในการประเมินพฤติกรรมจากประสบการณ์ คือ 1. เน้นประสบการณ์อดีต 2. เน้นประสบการณ์ปัจจุบัน เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการ การเก็บความรู้สึกที่ส่งผลกระทบในชีวิต ซึ่งวิธีการนี้มีประโยชน์พื้นฐานที่สามารถเข้าใจวิถีคิดและความสัมพันธ์เชิงสังคมของผู้วิจัย

ภาพประกอบที่ 2 รูปภาพกระบวนการเก็บข้อมูลและทดลอง
“ประสบการณ์ความสัมพันธ์”

การเก็บข้อมูลในมิติของโลกคู่ขนานจากนามธรรมสู่รูปธรรม

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources)	การวิเคราะห์ข้อมูล	เครื่องมือ
เป็นการบันทึกเหตุการณ์ของผู้วิจัยเป็นข้อมูล ที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิด เป็นคุณค่าและเป็นนามธรรม (Abstract) จึงเป็นข้อมูลทางใจของผู้วิจัย	ประสบการณ์ที่ได้รับกระทบต่อความรู้สึกและกระทบต่อ การดำเนินชีวิต	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้สึกและ ความทรงจำของผู้วิจัย BrainWave : คลื่นสมอง

ภาพประกอบที่ 3 เก็บข้อมูลพื้นฐานทางความสัมพันธ์โดยการสังเกตพฤติกรรม
และบันทึกพฤติกรรมโดยละเอียด โดยนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์
“ประสบการณ์ความสัมพันธ์”

หลักการที่ใช้ในการสร้างสรรค์

การวิจัยใช้วิธีการศิลปะบำบัดจะช่วยบำบัดและเยียวยาทั้งทางร่างกาย
สมอง ความทรงจำ และพฤติกรรม เพราะการทำศิลปะบำบัดคือการนำกระบวนการ
ในการสร้างสรรค์ศิลปะ และการใช้เทคนิคทางศิลปะเข้ามาดำเนินการอย่างเป็นระบบ
เป็นขั้นเป็นตอนศิลปะบำบัดคือหนทางที่นำไปสู่การค้นพบจุดแข็งและจุดอ่อนในการ
แสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่ค้นพบนั้น โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการทางศิลปะเพื่อการ
บำบัดประสบการณ์ความทรงจำด้านลบที่เป็นความทรงจำระลึกต่อบุคคลที่
ส่งผลกระทบในปัจจุบัน ผู้วิจัยคำนึงถึงการใช้จิตวิทยาการรับรู้ที่มีผลต่อประสาท
สัมผัสการรับรู้ กระบวนการทางศิลปกรรมจึงนับเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่
เหมาะสมที่สุดในการฝึกฝนการสร้างความสมดุล ระหว่างความรู้สึก ความคิด อารมณ์
และการแสดงออกผ่านการสร้างสรรค์ โดยเริ่มจากการสร้างภาพร่างทางความคิด
ด้วยวิธีการการย้อนคืนสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำทั้งการถ่ายภาพการเขียนจาก
สัมพันธ์ภาพในการรับรู้

แบบร่างการเก็บข้อมูลจากภาพถ่าย

ภาพประกอบที่ 4 ภาพการเก็บข้อมูลจากความทรงจำ

ภาพประกอบที่ 5 ภาพการเก็บข้อมูลจากความทรงจำ

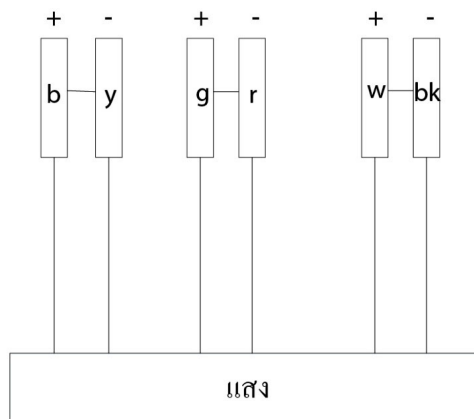
กระบวนการที่ 1 เขียนบันทึกเรื่องราวอธิบายความรู้สึกที่มีผลกระทบต่อตนเองในด้านลบ รวมถึงความฝันในเวลากลางคืนซึ่งเป็นความฝันซ้ำๆ เรื่องเดิมๆ ซึ่งส่งผลด้านลบต่อความรู้สึก และเขียนเรื่องราวที่มีคุณค่าต่อชีวิตเพื่อให้ได้บทเรียนความรู้สึกของตนเอง ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่กับเหตุการณ์ปัจจุบัน เป็นการช่วยระบายความทรงจำออกมา และทำให้เข้าใจความรู้สึกของตนเองได้ดีขึ้น

กระบวนการที่ 2 การย้อนคืนสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำ โดยใช้การถ่ายภาพสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำ อาทิ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2566

สถานีขนส่งเอเอ็มย รถไฟฟ้า bts เป็นการเก็บข้อมูลในเบื้องต้น และใช้กระบวนการวิธีการบำบัดอาทิการคอลลาจฉีกกระดาษตัดปะ เป็นการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ความทรงจำแบบเดิม เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ๆ ทั้งในแง่ความคิด และกระบวนการความทรงจำใหม่เป็นการช่วยในการรำลึกถึงความทรงจำในอดีตผ่านสื่อวัสดุเพื่อช่วยควบคุมอารมณ์และสมาธิเพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ การรับรู้แบบใหม่

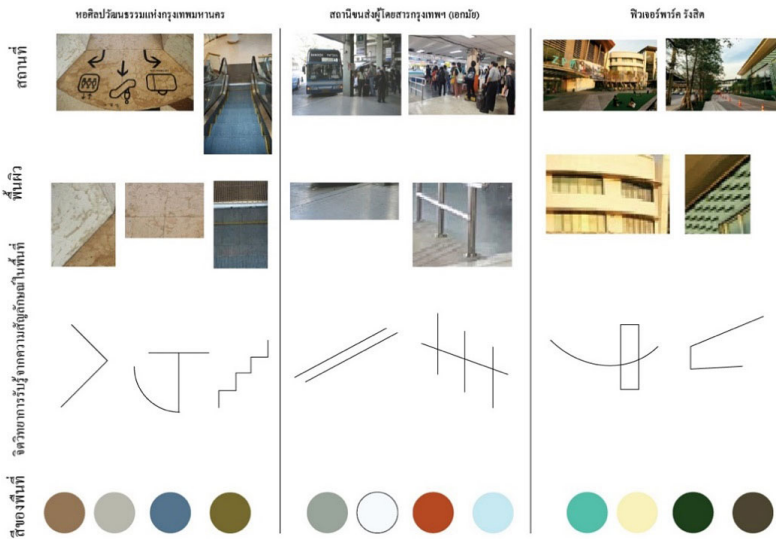
กระบวนการที่ 3 ใช้สีจากการวิเคราะห์วัตถุธาตุ (Visual element) ผ่านกายภาพมีเป็นผลต่อประสบการณ์ความทรงจำ และความคุ้นเคยมีอิทธิพลต่อการรับรู้เรื่องสี ซึ่งเป็นที่ยอมรับและทดลองอาทิ ในปี 1393 ดังเคอร์(Dunker) มีการใช้กระดาษสีตัดเพื่อเป็นรูปร่างและรูปทรงและใช้แสงสีเป็นสีเสริมคู่เพื่อก่อให้เกิดความทรงจำขึ้น โดยทฤษฎีขบวนการปรีคัก คือประสาทการรับรู้สีในโคนมี 3 ชนิด แต่ละชนิดจะประกอบด้วยประสาทรับสีหนึ่งคู่ ได้แก่ขาวดำ เขียวแดง และน้ำเงินเหลือง ดังภาพในรูป เครื่องหมายบวกและลบของประสาทรับรู้แสดงถึงความสามารถในการรับสีได้ 2 สี ซึ่งกลไกในการรับรู้สีอื่นเนื่องมาจากลักษณะทางโครงสร้างประสาทจอรับภาพ แต่ระบบประสาทในการในการมองเห็นไม่ได้มีแค่จอรับภาพเท่านั้น และจากการทดลองบันทึกกระแสประสาทรับความจำ บางเซลล์มีระดับสูงมากกับสีบางช่วงคลื่นและลดต่ำลงกับสีบางช่วงคลื่น ซึ่งแสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สีกับการทำงานของประสาท

ภาพประกอบที่ 6 แผนภาพแสดงกลไกของประสาทรับสีปรีคัก (Schiffman)

ตารางที่ 3 ตารางการวิเคราะห์สถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำ โดยการใช้การถ่ายภาพ

สถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำ โดยการใช้การถ่ายภาพสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำ

ผู้วิจัยตระหนักว่า การเป็น ‘คน’ มิใช่ภาวะที่ดำรงอยู่คงที่ตลอดเวลา คนเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นไปอย่างปกติที่ไม่มีวันจะรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้แน่นอน มีส่วนหลายประการในตัวแต่ละคน ซึ่งปิดบังซ่อนเร้น การวิเคราะห์ประเมินค่าบุคคลหรือความรู้สึก ไม่อาจใช้เครื่องมือและเทคนิคทางวิทยาศาสตร์กายภาพช่วยบำบัดหรือเยียวยาได้ เพราะมนุษย์ดำรงอยู่ในมิติสามของกาลเวลา ปัจจุบัน อดีต และอนาคต ผู้คนทั่วไปมักใช้คำว่า อดีต ปัจจุบัน และไปอนาคต แต่สำหรับผู้วิจัย หากแต่การจัดการกับชีวิตในปัจจุบัน สิ่งที่เป็นนายเหนือความเป็นไปได้ของอนาคต คืออดีตและประสบการณ์การรับรู้ที่ผ่านมา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการใช้พื้นที่ภายในพื้นที่จัดแสดงซึ่งมีการจำลองพื้นที่เป็นห้องสำหรับการใช้ในการทดสอบ

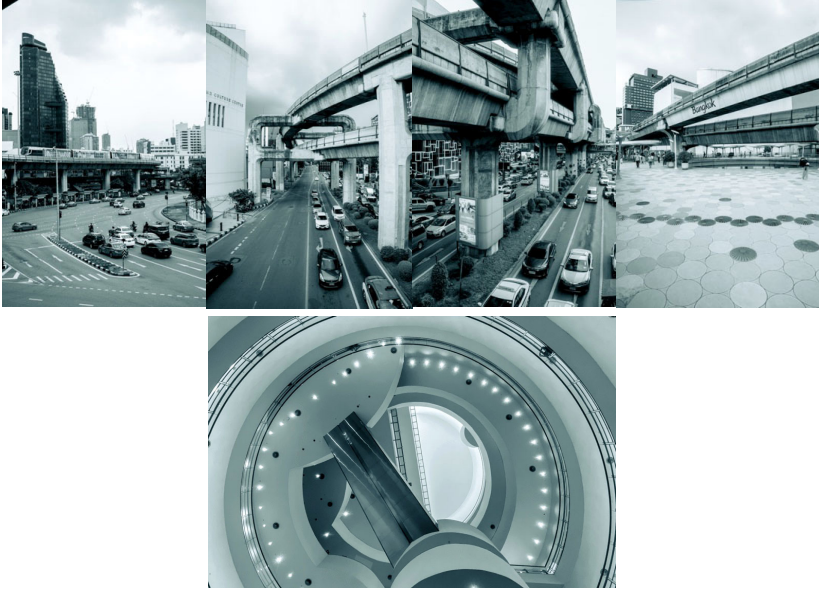
ประสาทการรับรู้ทางจิตวิทยาการรับรู้ของประสบการณ์ผู้วิจัยซึ่งสีของผนังจะเป็นมิติทางอารมณ์ความรู้สึกที่แปรเปลี่ยนไปในระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดซึ่งไม่

เป็นสีแบบเดิมในวันที่ทดลองเป็นวันแรก เป็นการใช้สีจากวัตถุดิบเป็นผลต่อประสบการณ์ความทรงจำ และความคุ้นเคยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ประสาทรับรู้แสดงถึงความสามารถในการรับสีได้ 2 สี ซึ่งกลไกในการรับรู้สีอื่นเนื่องมาจากลักษณะทางโครงสร้างประสาทจอร์ับภาพ แต่ระบบประสาทในการในการมองเห็นไม่ได้มีแค่จอร์ับภาพเท่านั้น และจากการทดลองบันทึกกระแสประสาทรับความจำ บางเซลล์มีระดับสูงมากกับสีบางช่วงคลื่นและลดต่ำลงกับสีบางช่วงคลื่น

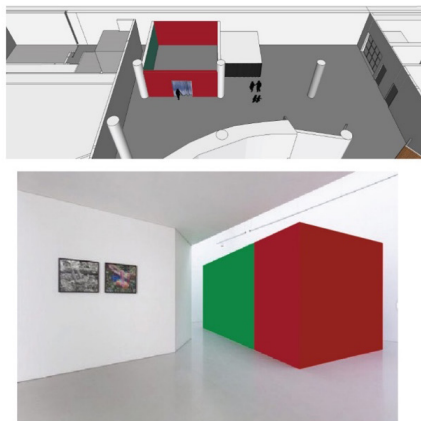

ภาพประกอบที่ 10 ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลจากความทรงจำวนชุดที่ 1 ใน 30 ภาพ เป็นเวลา 1 เดือน

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2566

ภาพประกอบที่ 11 ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลจากความทรงจำวนชุดที่ 2
ใน 30 ภาพ เป็นเวลา 1 เดือน

ภาพประกอบที่ 12 กำหนดขนาดของพื้นที่จำลองเพื่อใช้ทดสอบปฏิบัติการ
การรับรู้ และเป็นการสร้างพื้นที่จำลองเพื่อใช้ในการทดลองกระบวนการ
การทดสอบการใช้ศิลปะบำบัด

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2566

ภาพประกอบที่ 13 ภาพการติดตั้งจัดแสดง ในผลงานชุดที่ 1

ภาพประกอบที่ 14 ภาพการติดตั้งจัดแสดง ในผลงานชุดที่ 1

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2566

ภาพประกอบที่ 15 ภาพการติดตั้งจัดแสดง ในผลงานชุดที่ 1

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยศึกษาสังเคราะห์สหศาสตร์ทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลการรับรู้ทางด้านอารมณ์ความรู้สึก มุมมองต่อโลกและปรัชญาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสว่ามีวิธีคิด (Thinking Process) เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ที่เป็นความจริงตามธรรมชาติเกี่ยวกับอารมณ์และความทรงจำที่ส่งผลต่อการรับรู้ของมนุษย์ จนนำไปสู่กระบวนการร้อยองค์ประกอบโครงสร้างขององค์ความรู้ในผลงานศิลปะที่มีนัยยะเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์เพื่อนำไปสู่การ

สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) และศิลปะการติดตั้ง (Installation art) โดยนำหลักทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์

องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์สุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลการรับรู้ทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก มุมมองต่อโลกและปรัชญาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสว่ามีวิธีคิด (Thinking Process) เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ที่เป็นความจริงตามธรรมชาติโดยกำหนดเนื้อหา ในเรื่องความรู้สึกเกี่ยวกับการสูญเสีย (The sense of loss) ความมีตัวตนเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทั้งหมด ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการสูญเสียความสัมพันธ์ของคนรัก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการลดความมั่นคงทางอารมณ์ของผู้วิจัย จากเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้ทำงานศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) มีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptualart) โดยอาศัยหลักการและการทฤษฎีใหม่ที่เกิดจาก องค์ความรู้ทางศิลปะด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ให้ได้ผลงานศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) ที่สามารถเป็นเครื่องมือทางเลือกในการเยียวยารักษาภาวะผู้ป่วยทางจิตในด้านลบ ซึ่งมีปัญหาทางด้านจิตใจ ซึ่งจะเป็นลักษณะการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากการทดลองทดสอบทางกายภาพซึ่งถือเป็นเครื่องมือรับความคิดหรือวิถีคิดทางกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่าง “ศิลปะ” และ “ผู้ป่วยสภาวะจิตในด้านลบ” ที่มีวิธีการเฉพาะใช้สำหรับการสร้างผลงานศิลปะโดยมีองค์ประกอบ (elements of art) เกิดเป็นกระบวนการถ่ายภาพเพื่อย้อนคืนแก้ไขความทรงจำที่มีผลต่อการรับรู้ในด้านลบของความรู้สึก สร้างวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการสร้างความสมดุลระหว่างความรู้สึก ความคิด อารมณ์และการแสดงออกผ่านการสร้างสรรค์สถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำในกระบวนการการถ่ายภาพจากสัมพันธ์ภาพในการรับรู้จากอดีตถูกแก้ไขการผ่านกระบวนการถ่ายภาพของความรู้สึกผ่านมุมมองในปัจจุบัน

โดยผู้วิจัยนำหลักการใช้ทฤษฎีความคิดและจิตวิเคราะห์ (Lacan and psychoanalysis) ความรู้สึกเกี่ยวกับการสูญเสีย (The sense of loss) ความมีตัวตนเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทั้งหมด ได้เข้ามามีบทบาทโดยผ่านหลักการของความแตกต่างของเวลาแต่สถานที่เดิมเป็นชุดความรู้สึกของความสัมพันธ์ในอดีตของผู้วิจัย นำมาสร้างสรรค์ชุดผลงานเพื่อช่วยควบคุมอารมณ์และสมาธิการสร้างประสบการณ์ใหม่และการรับรู้ของความรู้สึกแบบใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกในการพัฒนาศิลปะบำบัด

ข้อเสนอแนะ

สุนทรียจิต : สัมพันธภาพระหว่างการรับรู้ทางจิตวิทยาและความงามสู่กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะบำบัด” ในกระบวนการของประสบการณ์ร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ ที่จะช่วยในการเยียวยารักษาภาวะจิตให้มีความสมดุล สร้างผลงานศิลปะที่เกิดจากการนำอารมณ์และความรู้สึกมาสร้างงานมีความสัมพันธ์ดังเช่นคำกล่าวของจิตร ภูมิศักดิ์ (2552) ว่า “ถึงแม้ศิลปินจะพยายามอย่างไร อารมณ์บริสุทธิ์ ปราศจากพื้นฐานก็ไม่อาจมีขึ้นได้โดยนัยเอง ศิลปะของเขาย่อมสะท้อนแทนอารมณ์ของเขา ที่มีพื้นฐานจากชีวิตจริงอย่างไม่ว่าจะหลีกเลี่ยงได้เลย” ดังนั้นศิลปะจึงมิใช่เพียงสร้างรูปแบบความงามในลักษณะต่างๆ ในทางองค์ประกอบศิลป์การใช้รูปทรง สี สัน ซึ่งแท้จริงแล้วศิลปะของมนุษย์นั้นยังแสดงออกซึ่งอารมณ์ภายในให้ปรากฏออกมาได้อย่างชัดเจนด้วย ซึ่งมีนักคิดชาวอิตาลี เบนเนดโต โครเช (Benedetto Croce) ประกาศวาทกรรม สำคัญว่า “Art is intuition” ในผลงานเขียนสร้างชื่อ “Aesthetic as Science of Expression and General Linguistic” ปี 1902 “Intuition” ในพจนานุกรมของ Longman

ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาพัฒนา โดยนำเอาหลักการทฤษฎี และเครื่องมือในการทำกิจกรรมบำบัดมาบูรณาการกับหลักการ ทฤษฎีทางด้านศิลปะมาทำการวิจัยและพัฒนาโดยผ่านกระบวนการทางศิลปะ เพื่อนำมาซึ่งผลงานศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) เพื่อการบำบัดผู้ป่วยโรคซึมเศร้าซึ่งยังคงไว้ซึ่งสุนทรียะ

และคุณภาพถือเป็นการช่วยเติมเต็มและสร้างแรงบันดาลใจต่อผู้ที่ได้สัมผัสทั้ง นักศึกษา ศิลปิน และบุคคลผู้สนใจผลงานศิลปะ อาจสร้างให้เกิดประสบการณ์ของการรับรู้ใหม่ๆ ต่อผู้ชมสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (บรรณาธิการ). (2544). ศิลปะ: ยิน ยล สัมผัส. กรุงเทพฯ :
ฟอร์แมท แอสโซซิเอตส์.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2550ก). การบำบัดทางเลือก ในเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2550ข). ศิลปะบำบัด ศาสตร์และศิลป์แห่งการบำบัด.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นันทิรา หงส์ศรีสุวรรณ. (2559). ภาวะซึมเศร้า. วารสาร มฉก. วิชาการ, 19(38),
105-110.
- ภูพิงค์ เมตตาณัยธรรม. (2559). ศิลปะในฐานะเครื่องมือบำบัดเยียวยาความเศร้า:
กรณีศึกษา เมตตา สุวรรณศรี, และวัชรพร อยู่ดี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
เลิศศิริ บวรกิตติ, เทพศักดิ์ ทองนพคุณ, วรณะ อุนากุล, เจ. เอ. ลองโก, บี. การ์เซีย,
และ เอช. ทับเปอร์. (2548). ศิลปกรรมบำบัด: ความสังเขป. วารสาร
วิชาการสาธารณสุข, 14(6), 1051-1054.
- สงกรานต์ ก่อธรรมนิเวช. (2552). ศัพท์ทางจิตเวช. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สุชาติ เภาทอง. (2532). ศิลปะกับมนุษย์. กรุงเทพฯ : โอ.เอช.พรินติ้ง เฮาส์.
- อำไพชนิสฐ สมานวงศ์ไทย, และเลิศศิริ บวรกิตติ. (2549). ศิลปกรรมบำบัด.
ธรรมศาสตร์เวชสาร, 6, 243-247.
- Freud, S. (1917). Introductory lectures on psychoanalysis. New York :
Norton.